

ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ

ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾ , -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

CrI. WP ਨੰ. 769 OF 1995

9 ਫਰਵਰੀ, 2005

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟੀਕਲ 226—ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860— ਐੱਸ. 120-ਬੀ ਅਤੇ 364—ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼—ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਏਡੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ—ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ — ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ - ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ - ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 3 ਲੱਖ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਖਿਊਰੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਤਸੱਦਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 11)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਫਤੀਸ਼ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 364 ਅਧੀਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 12)

ਨਵ ਕਿਰਨ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਸਮਨਦੀਜ) ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਏ.ਐੱਸ. ਲੱਧੜ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 4.

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। 5.

ਨਿਰਣਾ

ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਿੰਡ ਮਲੂਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸ. ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1992 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏਐਸਆਈ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਇੰਚਾਰਜ, ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਭਗਤਾ ਭਲਕਾ, ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਐਫ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ 12 ਮਾਰਚ, 1996 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੱਖਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਤੱਥ ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ।

(3) 7 ਸਤੰਬਰ, 1996 ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਤਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ:-

“ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ 1992 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ ਏਐਸਆਈ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਚਸੀ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਦਲਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਲੂਕਾ ਸਥਿਤ ਉਸਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੈਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਮੁਰੰਮਤ 4-5 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੁਲਿਸ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੈਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਵਾ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

(4) ਉਪਰੋਕਤ ^ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 27 ਮਈ, 1997 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ:-

“ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1992 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ- ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਪਤੀ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਏਐਸਆਈ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਚਸੀ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਮਲੂਕਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਫਿੱਟ ਕੇਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਜ਼ਾਈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ

ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ 27 ਸਤੰਬਰ, 1996 ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਐੱਸ.ਆਈ. ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਚ.ਸੀ. ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ (ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 364, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. -2 (S)/97/SIU-XVTII/CHG, ਮਿਤੀ 1 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰ. 16-T 2001/ I llth ਫਰਵਰੀ, 2000 ਅਤੇ - 7 ਫਰਵਰੀ, 2003 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਵਾਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 364, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪੈਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। 500 ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਹੋਰ ਆਰ.ਆਈ. 7 ਫਰਵਰੀ, 2003 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।—

“ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ 1992 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਸ ਦੇ ਘਰੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 364 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪੈਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ।”

(6) ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪੀੜਤ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ 1996 ਦਾ ਨੰਬਰ 8071 ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਉਮਰ 37 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੇ ਬੱਚੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (i) ਬੀਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਉਮਰ 16 ਸਾਲ; (ii) ਸੁਖਪਾਲ ਕੌਰ, ਉਮਰ 15 ਸਾਲ; (iii) ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ, ਉਮਰ 13 ਸਾਲ; (iv) ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਉਮਰ 11 ਸਾਲ; (v) ਰਛਪਾਲ ਕੌਰ, ਉਮਰ 9 ਸਾਲ; ਅਤੇ (vi) ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਉਮਰ 6 ਸਾਲ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨੀਲਾਬਤੀ ਬੇਹਰਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ 1994 (1) ਤਾਜ਼ਾ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 18 ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਤਰਲੇਚਨ ਸਿੰਘ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ 1989 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3342 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ। ਸਿੱਧੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ 10000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। 3,00,000 ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਖਾਸਤ ਵਿਚਲੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ 1 ਨਵੰਬਰ, 1996 ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 8 ਨਵੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 7 ਜਨਵਰੀ, 1997 ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 7 ਜਨਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਅਤੇ ਫਿਰ 20 ਮਾਰਚ, 1997 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(7) ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਵ

ਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐੱਸ. ਲੱਧੜ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। 1 ਤੋਂ 4.

(8) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਵ ਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੈਂਜ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। 3,00,000 ਉਸਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ:-

- (i) ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1)
- (ii) ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2)
- (iii) ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (3)

- (1) 1996 (3) ਆਰਸੀਆਰ 753
- (2) 1997 (2) ਆਰਸੀਆਰ 809
- (3) 2001 (3) RCR (CrL.) 569
- (iv) ਸੀ.ਆਰ. ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 14150-ਐਮ-1994,

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਹੋਇਆ;

- (v) ਸੀ.ਆਰ. 1996 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1294, ਵਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 12 ਨਵੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।

(9) **ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਨੂੰ 10,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। 3,00,000 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਬਣਨ ਲਈ।

(10) **ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ 3,00,000 ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ **ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ 3,00,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਮੁੱਚੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਵਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸੀ। 3,00,000 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(11) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ। ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਬਿਉਰੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਤਸੱਦਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

- (12) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆਉਣ 'ਤੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਉਰੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ

ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 364 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਸਿੱਟਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(13) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੀਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 3,00,000। ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ 3,00,000, ਜਦਕਿ ਰੁ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 1,50,000 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਬਾਕੀ ਦੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ। ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ 1,50,000 ਰੁਪਏ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾਬਾਲਗ ਹਨ, ਦੋ ਸ਼ੇਅਰ ਐਫਡੀਆਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਛੇਤੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਦੇ ਯੋਗ ਕਾਰਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੀ ਜਲਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(14) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 5 ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ) ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਵਸੂਲੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪਾਲਣਾ ਰਿਪੋਰਟ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੇ. ਐਸ. ਗਰੇਵਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ

ਤਾਰਾ ਚੰਦ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1995 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 17771

9 ਫਰਵਰੀ, 2005

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਅਨੁਛੇਦ। 226 ਅਤੇ 311—ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਵੋਲ. ਆਈ, ਆਰ.ਐਲ. 3.26(d), ਵੋਲ. II RI.5.32 A(C)-ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਅਤੇ ਨੌਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ-ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ-ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 3 ਮਹੀਨੇ ਦੇ SI ਦੀ ਸਜ਼ਾ